

MALAYSIA

Warta Kerajaan

SERI PADUKA BAGINDA

DITERBITKAN DENGAN KUASA

HIS MAJESTY'S GOVERNMENT GAZETTE

PUBLISHED BY AUTHORITY

Jil. 53
No. 13

25hb Jun 2009

*TAMBAHAN No. 58
PERUNDANGAN (B)*

P.U. (B) 201.

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

KOD ETIKA HAKIM 2009

SUSUNAN PERENGGAN

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Perenggan

1. Nama dan permulaan kuat kuasa
2. Pemakaian
3. Tafsiran

BAHAGIAN II

KEWAJIPAN MEMATUHI KOD

4. Kewajipan mematuhi Kod

025130

BAHAGIAN III

TATAKELAKUAN

Perenggan

5. Mendukung integriti dan kebebasan badan kehakiman
6. Mengelakkan ketidaksopanan dan gambaran ketidaksopanan dalam kesemua aktiviti kehakiman
7. Menjalankan tugas-tugas kehakiman dengan adil dan cekap
8. Mengurangkan risiko percanggahan dengan tanggungjawab kehakiman hakim ketika menjalankan aktiviti luar kehakimannya
9. Perisytiharan harta
10. Pemberhentian mana-mana hubungan dengan firma
11. Perintah atau arahan pentadbiran

BAHAGIAN IV

TATACARA PELANGGARAN KOD

12. Aduan terhadap hakim
13. Ketua Hakim Negara hendaklah menentukan jenis pelanggaran Kod
14. Tatacara tatatertib
15. Hak untuk diwakili

BAHAGIAN V

SANKSI

16. Jenis sanksi

BAHAGIAN VI

PELBAGAI

17. Penyampaian notis, dokumen, dsb.
18. Tandatangan pada surat dan surat-menyurat lain
19. Pembatalan

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

KOD ETIKA HAKIM 2009

PADA menjalankan kuasa yang diberikan oleh Fasal (3B) Perkara 125 Perlembagaan Persekutuan, Yang di-Pertuan Agong atas syor Ketua Hakim Negara, Presiden Mahkamah Rayuan dan Hakim-Hakim Besar Mahkamah Tinggi, dan selepas berunding dengan Perdana Menteri, menetapkan kod etika yang berikut:

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Nama dan permulaan kuat kuasa

1. (1) Kod etika ini bolehlah dinamakan **Kod Etika Hakim 2009**.
- (2) Kod ini mula berkuat kuasa pada 1 Julai 2009.

Pemakaian

2. (1) Kod ini bertujuan untuk menetapkan standard asas untuk mengawal tatakelakuan semua hakim dan menjadi bimbingan kepada hakim dalam membentuk dan memelihara budi pekerti dan tatakelakuan kehakiman yang tinggi.
- (2) Kod ini hendaklah terpakai bagi seseorang hakim sepanjang tempoh perkhidmatannya.

Tafsiran

3. Dalam Kod ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain—

“anak lelaki atau anak perempuan hakim” termasuklah—

- (a) anak posthumus dan anak tiri yang ditanggung oleh hakim itu; dan
- (b) anak yang diambil sebagai anak angkat hakim itu di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang berhubungan dengan pengangkatan atau di bawah mana-mana adat atau kelaziman, dengan keterangan yang memuaskan mengenai pengangkatan itu;

“anggota keluarga hakim” termasuklah—

- (a) suami atau isteri hakim itu;
- (b) anak lelaki atau anak perempuan hakim itu;
- (c) menantu lelaki atau menantu perempuan hakim itu;
- (d) mana-mana orang yang tinggal serumah dengan hakim itu;

(e) pekerja hakim itu; atau

(f) anggota keluarga yang terdekat hakim itu;

“hakim” ertinya hakim Mahkamah Persekutuan, hakim Mahkamah Rayuan, hakim Mahkamah Tinggi dan termasuklah Pesuruhjaya Kehakiman;

“Jawatankuasa” ertinya Jawatankuasa Etika Hakim yang ditubuhkan di bawah Akta Jawatankuasa Etika Hakim 2009 [Akta   ].

BAHAGIAN II

KEWAJIPAN MEMATUHI KOD

Kewajipan mematuhi Kod

4. (1) Seseorang hakim hendaklah mematuhi peruntukan-peruntukan yang ditetapkan dalam Kod ini.

(2) Pelanggaran mana-mana peruntukan yang ditetapkan dalam Kod ini boleh menyebabkan seseorang hakim dikenakan tindakan tatatertib mengikut peruntukan Kod ini.

BAHAGIAN III

TATAKELAKUAN

Mendukung integriti dan kebebasan badan kehakiman

5. Seseorang hakim hendaklah menjalankan fungsi kehakimannya dengan bebas berdasarkan penilaiannya tentang fakta dan mengikut pemahamannya tentang undang-undang, bebas daripada apa-apa pengaruh luar, dorongan, tekanan, ancaman atau gangguan, secara langsung atau tidak langsung daripada mana-mana pihak atau bagi apa-apa sebab.

Mengelakkan ketidaksopanan dan gambaran ketidaksopanan dalam semua aktiviti kehakiman

6. (1) Seseorang hakim hendaklah, pada setiap masa, berkelakuan mengikut cara yang menggalakkan integriti dan kesaksamaan badan kehakiman.

(2) Seseorang hakim tidak boleh—

(a) membenarkan apa-apa hubungan mempengaruhi kelakuan kehakiman atau penghakimannya;

(b) menggunakan prestij jawatan kehakimannya untuk memajukan kepentingan peribadinya atau orang lain; dan

(c) memberikan atau membenarkan orang lain memberikan gambaran kepada mana-mana orang bahawa mereka berada dalam kedudukan yang istimewa untuk mempengaruhinya.

Melaksanakan tugas-tugas kehakiman dengan adil dan cekap

7. (1) Tugas-tugas kehakiman seseorang hakim hendaklah diberi keutamaan mengatasi segala aktiviti yang lain.

(2) Seseorang hakim tidak boleh mengambil bahagian dalam penentuan kes yang dalamnya mana-mana anggota keluarga hakim itu mewakili seseorang litigan atau dikaitkan mengikut apa-apa cara dengan kes itu.

(3) Seseorang hakim hendaklah melaksanakan tugas-tugas kehakimannya tanpa bersikap berat sebelah atau berprasangka.

(4) Seseorang hakim hendaklah menyelesaikan segala tugas kehakimannya dengan adil, cekap, tekun dan cepat.

(5) Seseorang hakim hendaklah menjauhi dirinya daripada memberikan apa-apa komen umum tentang sesuatu prosiding yang belum selesai atau yang akan selesai yang mungkin didengar dalam mahkamah hakim itu mengikut apa-apa cara yang boleh membayangkan kepada seseorang yang munasabah keputusan yang bakal dibuat oleh hakim itu dalam mana-mana kes tertentu.

(6) Seseorang hakim tidak boleh mendedahkan atau menggunakan apa-apa maklumat bukan umum yang diperolehi atas sifat kehakimannya bagi apa-apa maksud yang tidak berhubungan dengan tugas-tugas kehakimannya.

(7) Seseorang hakim hendaklah berusaha dengan tekun dan cekap untuk mendengar dan membereskan kes-kes di dalam mahkamahannya dan hendaklah dengan segera menulis penghakimannya.

(8) Seseorang hakim tidak boleh berkelakuan mengikut cara yang tidak wajar sebagai seorang hakim atau yang boleh membawa atau dikira akan membawa nama buruk kepada jawatannya sebagai seorang hakim.

Mengurangkan risiko percanggahan dengan tanggungjawab kehakiman hakim semasa menjalankan aktiviti luar kehakimannya

8. (1) Seorang hakim hendaklah memastikan bahawa semua aktiviti luar kehakimannya tidak—

(a) menimbulkan keraguan yang munasabah tentang keupayaan untuk bertindak dengan saksama sebagai seorang hakim; atau

(b) mengganggu pelaksanaan sepatutnya tugas-tugas kehakimannya.

(2) Seseorang hakim hendaklah mengelakkan hubungan rapat dengan anggota profesion perundangan secara individu, khususnya mereka yang menjalankan amalan di dalam mahkamah hakim itu, jika hubungan sedemikian mungkin menimbulkan syak atau tanggapan pilih kasih yang munasabah.

(3) Seseorang hakim hendaklah menjauhi dirinya daripada apa-apa kelakuan sebagai anggota mana-mana kumpulan, persatuan atau organisasi atau mengambil bahagian dalam mana-mana perbincangan awam yang, dalam fikiran orang yang munasabah, boleh melemahkan keyakinan dalam kesaksamaan seorang hakim itu berkenaan dengan apa-apa isu yang belum selesai di hadapan mahkamah.

(4) Seseorang hakim tidak boleh mengambil bahagian dalam apa-apa aktiviti atau penglibatan politik dan hendaklah menjauhi dirinya daripada apa-apa kelakuan yang boleh menimbulkan suatu gambaran bahawa hakim itu terlibat dalam aktiviti politik.

(5) Tertakluk kepada pelaksanaan sepatutnya tugas-tugas kehakimannya, seseorang hakim, dengan kelulusan bertulis Ketua Hakim Negara, boleh—

- (a) menulis, memberi syarahan, mengajar dan mengambil bahagian dalam aktiviti yang berkenaan dengan undang-undang, sistem kehakiman, pentadbiran keadilan dan perkara-perkara yang berhubungan;
- (b) hadir dalam perbicaraan awam di hadapan suatu badan rasmi yang berkenaan dengan perkara-perkara yang berhubungan dengan undang-undang, sistem kehakiman dan pentadbiran keadilan dan perkara-perkara yang berhubungan;
- (c) berkhidmat sebagai anggota suatu badan rasmi yang bertumpu kepada pembaikan undang-undang, sistem kehakiman, pentadbiran keadilan dan perkara-perkara yang berhubungan atau sebagai anggota suatu badan yang diluluskan oleh Kerajaan Malaysia;
- (d) menulis atau berucap secara umum mengenai perkara-perkara bukan undang-undang dan terlibat dalam aktiviti sejarah, pendidikan, kebudayaan, keagamaan, sukan atau aktiviti sosial dan rekreasi, sekiranya aktiviti itu tidak menjejaskan maruah jawatan kehakiman atau selainnya tidak mengganggu pelaksanaan tugas-tugas kehakimannya mengikut Kod ini; dan
- (e) mengambil bahagian dalam aktiviti kemasyarakatan dan khairat yang tidak memberikan gambaran buruk mengenai kesaksamaan seseorang hakim atau mengganggu pelaksanaan tugas-tugas kehakimannya.

(6) Seseorang hakim tidak boleh terlibat dalam kutipan wang khairat atau mendapatkan keanggotaan tabung khairat.

(7) Seseorang hakim tidak boleh berkelakuan dengan cara yang boleh membawa nama buruk kepada jawatannya sebagai seorang hakim.

(8) Seseorang hakim tidak boleh berkhidmat sebagai wasi, pentadbir, pemegang amanah, penjaga atau atas sifat fidusiari yang lain, kecuali bagi harta pusaka, amanah atau orang yang berkaitan dengan anggota keluarganya, jika perkhidmatan itu tidak mengganggu pelaksanaan sepatutnya tugas-tugas kehakimannya.

(9) Seseorang hakim hendaklah menjauhi dirinya daripada terlibat dalam apa-apa urusan kewangan atau perniagaan yang boleh mengganggu pelaksanaan sepatutnya tugas-tugas kehakimannya atau memberikan gambaran buruk mengenai kesaksamaannya.

(10) Seseorang hakim boleh menerima pampasan dan pembayaran balik perbelanjaan bagi aktiviti luar kehakimannya yang dibenarkan oleh Kod ini, sekiranya bayaran sedemikian tidak memberikan gambaran sebagai mempengaruhinya dalam pelaksanaan tugas-tugas kehakimannya atau selainnya memberikan gambaran kelakuan tidak wajar, dengan syarat bahawa pampasan dan pembayaran balik perbelanjaan itu tidak boleh melebihi amaun yang munasabah yang akan diterima oleh seseorang yang bukan hakim bagi aktiviti yang sama.

Perisytiharan harta

9. Seseorang hakim hendaklah, apabila dilantik atau pada bila-bila masa selepas itu sebagaimana yang dikehendaki oleh Ketua Hakim Negara, mengisytiharkan secara bertulis semua asetnya kepada Ketua Hakim Negara.

Pemberhentian mana-mana hubungan dengan firma

10. (1) Seseorang hakim hendaklah, apabila dilantik, terhenti mempunyai apa-apa kaitan dengan firma tempat dia menjalankan amalan sebagai peguam bela dan peguam cara sebelum pelantikannya.

(2) Bagi maksud subperenggan (1), hakim itu hendaklah—

- (a) dengan segera menyerahkan semua kepentingan dalam firma itu;
- (b) memastikan bahawa dia tidak lagi berurusan dengan firma itu atau dengan mana-mana anggota firma itu; dan
- (c) memastikan bahawa namanya dikeluarkan daripada nama firma itu.

Perintah atau arahan pentadbiran

11. Seseorang hakim hendaklah mematuhi apa-apa perintah atau arahan pentadbiran yang dikeluarkan oleh Ketua Hakim Negara, Presiden Mahkamah Rayuan dan Hakim-Hakim Besar Mahkamah Tinggi dari semasa ke semasa.

BAHAGIAN IV**TATACARA PELANGGARAN KOD****Aduan terhadap hakim**

12. Apa-apa aduan terhadap seseorang hakim yang dikatakan telah melakukan pelanggaran mana-mana peruntukan Kod ini hendaklah dibuat secara bertulis kepada Ketua Hakim Negara.

Ketua Hakim Negara hendaklah menentukan jenis pelanggaran Kod

13. (1) Sekiranya suatu aduan diterima di bawah perenggan 12 dan Ketua Hakim Negara berpendapat bahawa aduan itu tidak mempunyai merit, Ketua Hakim Negara boleh menolak aduan itu selepas berunding dengan Presiden Mahkamah Rayuan jika hakim yang terhadapnya aduan itu dibuat ialah seorang hakim Mahkamah Rayuan, Hakim Besar Mahkamah Tinggi di Malaya jika hakim yang terhadapnya aduan itu dibuat ialah seorang hakim Mahkamah Tinggi di Malaya dan Hakim Besar Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak jika hakim yang terhadapnya aduan itu dibuat ialah seorang hakim Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak.

(2) Jika Ketua Hakim Negara berpendapat bahawa pelanggaran itu tidak mewajarkan hakim itu dirujuk kepada tribunal yang dilantik di bawah Fasal (4) Perkara 125 Perlembagaan Persekutuan, Ketua Hakim Negara boleh merujuk perkara itu kepada Jawatankuasa.

Tatacara tatatertib

14. (1) Jika telah ditentukan di bawah perenggan 13 supaya seseorang hakim itu dirujuk kepada Jawatankuasa, Jawatankuasa hendaklah—

- (a) memaklumkan hakim itu secara bertulis mengenai fakta pelanggaran Kod ini yang dikatakan; dan
- (b) memberi hakim itu peluang untuk membuat representasi bertulis dalam tempoh tiga puluh hari dari tarikh dia dimaklumkan mengenai pelanggaran yang dikatakan itu.

(2) Jika, setelah menimbang representasi hakim itu, jika ada, Jawatankuasa mendapati bahawa—

- (a) tiada merit dalam aduan itu, Jawatankuasa hendaklah menolak aduan itu dan memaklumkan pengadu dan hakim itu tentang keputusannya; atau
- (b) terdapat merit dalam aduan itu, memanggil hakim itu hadir sendiri di hadapan Jawatankuasa untuk didengar oleh Jawatankuasa, jika dia menghendakinya.

(3) Jika, setelah menimbang dengan sewajarnya representasi yang dibuat oleh hakim itu yang hadir di hadapan Jawatankuasa menurut subperenggan (2)(b), Jawatankuasa berpuas hati bahawa—

- (a) pelanggaran itu dibuktikan, Jawatankuasa boleh mengenakan ke atas hakim itu mana-mana satu sanksi yang dinyatakan dalam perenggan 16 sebagaimana yang difikirkannya sesuai; atau
- (b) pelanggaran itu tidak dibuktikan, Jawatankuasa hendaklah menolak aduan itu.

(4) Jika—

- (a) hakim itu tidak membuat apa-apa representasi dalam masa yang ditentukan dalam subperenggan (1)(b) atau dalam apa-apa masa lanjutan yang dibenarkan oleh Jawatankuasa;
- (b) hakim itu telah membuat representasi itu tetapi representasi itu tidak memuaskan hati Jawatankuasa; atau
- (c) hakim itu tidak hadir di hadapan Jawatankuasa menurut subperenggan (2)(b),

Jawatankuasa hendaklah terus menimbang dan memutuskan sanksi yang akan dikenakan terhadap hakim itu sebagaimana yang dinyatakan dalam perenggan 16.

Hak untuk diwakili

15. Seseorang hakim yang menjadi subjek suatu prosiding tatatertib di bawah Kod ini berhak untuk diwakili oleh peguam bela dan peguam cara jika dia berkehendakkan sedemikian.

BAHAGIAN V**SANKSI****Jenis sanksi**

16. Jika Jawatankuasa berpuas hati bahawa aduan itu telah dibuktikan, Jawatankuasa boleh mengenakan mana-mana satu sanksi yang berikut:

- (a) merekodkan teguran terhadap hakim itu; atau
- (b) menggantung hakim itu daripada jawatannya bagi apa-apa tempoh yang tidak melebihi satu tahun.

BAHAGIAN VI**PELBAGAI****Penyampaian notis, dokumen, dsb.**

17. Apa-apa notis, dokumen atau komunikasi yang ditinggalkan di atau diposkan ke atau dihantar dengan apa-apa cara lain yang munasabah ke alamat terakhir diketahui hakim itu hendaklah disifatkan telah disampaikan atau diberitahu dengan sewajarnya kepada hakim itu.

Tandatangan pada surat dan surat-menyurat lain

18. Apa-apa surat-menyurat antara Jawatankuasa dengan hakim di bawah Kod ini hendaklah ditandatangani oleh Pengerusi Jawatankuasa atau mana-mana orang yang diberi kuasa oleh Pengerusi.

Pembatalan

19. Kod Etika Hakim 1994 [*P.U. (B) 600/1994*] dibatalkan.

Dibuat 24 Jun 2009
[PMT/UU/44-4(R); PN(PU³)171D]

Dengan Titah Perintah

TAN SRI MOHD SIDEK BIN HJ. HASSAN
Setiausaha Jemaah Menteri